

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

II. ÚS 70/2023-15

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ľuboša Szigetiho a zo sudcov Jany Laššákovej a Petra Molnára (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľky [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpenej advokátskou kanceláriou JUDr. Peter Strapáč, PhD., s. r. o., 17. novembra 3215, Čadca, v mene ktorej koná konateľ a advokát JUDr. Peter Strapáč, PhD., proti uzneseniu Krajského súdu v Žiline č. k. 10 Co 129/2022 676 z 13. septembra 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľky a skutkový stav veci

1. Sťažovateľka sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 4. októbra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného práva vlastníť majetok podľa čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy uznesením všeobecného súdu označeným v záhlaví tohto uznesenia.

2. Z ústavnej sťažnosti a pripojených príloh vyplýva, že sťažovateľka je žalovanou v konaní o zaplatenie 378 381,05 eur s príslušenstvom vedenom Okresným súdom Čadca (ďalej len „okresný súd“) pod sp. zn. 11 C 14/2021. Okresný súd v označenej veci rozhodol medzitýmny rozsudkom č. k. 11 C 14/2021-301 z 11. apríla 2022 (ďalej len „medzitýmny rozsudok“) tak, že určil, že právny nárok žalobcu na náhradu škody voči sťažovateľke je daný. Proti označenému medzitýmnemu rozsudku súdu prvej inštancie podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom dosiaľ nebolo rozhodnuté. Žalobca sa následne návrhom na nariadenie neodkladného opatrenia v prebiehajúcom konaní domáhal, aby súd sťažovateľke zakázal uskutočňovať akékoľvek úkony, ktorými by disponovala s nehnuteľnosťami (označenými v návrhu, pozn.) v bez/podielovom spoluvlastníctve sťažovateľky. Okresný súd o návrhu na nariadenie neodkladného opatrenia rozhodol uznesením č. k.

11 C 14/2021-367 z 20. mája 2022 tak, že návrhu žalobcu vyhovel. V odôvodnení svojho rozhodnutia okresný súd dospel k záveru, že žalobca riadne osvedčil aj preukázal existenciu, dôvodnosť aj trvanie peňažnej pohľadávky úpadcu z titulu nároku na náhradu škody voči sťažovateľke s poukazom na neprávoplatný medzitýmny rozsudok. Konštatoval, že bezprostredne po vyhlásení medzitýmneho rozsudku sťažovateľka pristúpila k realizácii dispozičných úkonov s jej nehnuteľným majetkom, čo vyplynulo z plomb zapísaných na príslušných listoch vlastníctva. Návrhy na vklad boli podané 2. mája 2022, teda bezprostredne po doručení medzitýmneho rozsudku. Dospel k záveru, sťažovateľka sa tak bez získania protihodnoty zbavuje bonitného majetku, ktorý by mohol podliehať exekúcii pre prípad núteného vymáhania nároku uplatneného žalobou. Sťažovateľka síce je poistená pre prípad zodpovednosti za škodu pri výkone exekučnej činnosti, avšak poisťné krytie v zmysle uzavretej poisťnej zmluvy je len do sumy 100 000 eur. Okresný súd konštatoval, že je zrejmé, že v prípade nenariadenia neodkladného opatrenia by majetok sťažovateľky v dôsledku dokonania účinných prevodov jej spoluvlastníckych práv k nehnuteľnostiam bol prevedený na tretie osoby, čím by exekúcia na majetok sťažovateľky bola výrazne sťažená, prípadne znemožnená. Žalobcom navrhované neodkladné opatrenie sleduje výlučne zaistenie uspokojenia peňažnej pohľadávky úpadcu, ktorá je predmetom sporu, avšak vzhľadom na podané návrhy určené katastru nehnuteľností dôvodne možno predpokladať, že vklady budú povolené, preto nariadením zabezpečovacieho opatrenia, ktoré má prednosť pred neodkladným opatrením, nemožno dosiahnuť sledovaný účel, preto je potrebné bezodkladne upraviť pomery navrhovaným neodkladným opatrením. Vychádzajúc z uvedených úvah, okresný súd návrhu žalobcu vyhovel.

Proti uzneseniu o nariadení neodkladného opatrenia podala sťažovateľka odvolanie, o ktorom rozhodol odvolací súd napadnutým uznesením tak, že ho ako vecne správne potvrdil. K argumentom sťažovateľky, že o nároku nebolo právoplatne rozhodnuté, lebo proti medzitýmnemu rozsudku okresného súdu podala odvolanie, odvolací súd konštatoval, že z hľadiska podmienok pre nariadenie neodkladného opatrenia bola dostatočne osvedčená existencia práva, ktorému je potrebné priznať ochranu neodkladným opatrením (bod 16). K argumentu sťažovateľky, že právne úkony už boli uskutočnené, preto nemožno zabrániť dispozícii s jej majetkom prostredníctvom neodkladného opatrenia, odvolací súd uviedol, že vykonanie dispozície nerozporuje, ale nedošlo k nastúpeniu vecnoprávných účinkov prevodu. Konštatoval, že zabránenie nastúpenia vecnoprávných účinkov vo vkladovom konaní je limitované, preto zákonodarca novelizoval katastrálny zákon doplnením dôvodu na prerušenie konania o návrhu na vklad v prípade, ak bolo nariadené neodkladné opatrenie zakazujúce nakladať s dotknutou nehnuteľnosťou, ktorej sa vkladové konanie týka (body 28 až 32). V nadväznosti na to vysvetlenie okresného súdu, prečo účel sledovaný neodkladným opatrením nie je možné dosiahnuť zabezpečovacím opatrením, posúdil ako vecne správny, a to z dôvodu postupnosti zápisov práv k nehnuteľnostiam, pretože eventuálne vydanie zabezpečovacieho opatrenia by v čase rozhodovania o jeho zápise už nebolo možné uskutočniť v dôsledku povolenia vkladu vlastníckeho práva v prospech tretích osôb, keďže sťažovateľka by už nebola spoluvlastníčkou týchto nehnuteľností (bod 25). Pokiaľ ide o argument sťažovateľky, že disponuje aj inými nehnuteľnosťami, krajský súd uviedol, že sťažovateľka nevymedzila žiadne konkrétne skutočnosti, ktoré by osvedčovali ich bonitu a následnú možnosť uspokojiť žalovanú pohľadávku z ich výťažku (bod 19). Vo vzťahu k sťažovateľkinej argumentácii, že dosahuje dostatočný obrat pri svojom podnikaní, krajský súd

uviedol, že obrat nie je relevantný, významným v tomto smere môže byť až daňový základ a ten v súčte troch kalendárnych rokov dosiahol cca 78 000 eur (bod 20). K argumentu, že ide o neproporčný zásah do jej práv, krajský súd uviedol, že aj pri zohľadnení poisťného krytia zostatok istiny pohľadávky predstavuje veľmi vysokú sumu 278 381,05 eur (bod 21). Sťažovateľka v tomto smere vyčítala okresnému súdu, že sa vôbec nezaoberal hodnotou týchto nehnuteľností. Krajský súd k uvedenej námietke konštatoval, že pri zohľadnení hodnoty dotknutých nehnuteľností, jej spoluvlastníckeho podielu nariadené neodkladné opatrenie nepredstavuje neprimerané zabezpečenie novej budúcej exekúcie v korelácii s obmedzením práv sťažovateľky (bod 22). Bez právneho významu vyhodnotil argumentáciu sťažovateľky, že žaloba smeruje voči nej ako fyzickej osobe podnikateľovi, pričom sa obmedzuje dispozícia s jej majetkom ako fyzickej osoby. Krajský súd ju odmietol s odôvodnením, že sťažovateľka je vždy tým istým subjektom práva bez ohľadu na to, či v konkrétnom vzťahu vystupuje ako fyzická osoba podnikateľ alebo súkromná fyzická osoba (bod 27).

3. Proti napadnutému uzneseniu krajského súdu podala sťažovateľka ústavnú sťažnosť a napadnutému uzneseniu vytyka (i) nedostatok odôvodnenia a (ii) arbitrárnosť rozhodnutia. Sťažovateľka argumentuje tým, že krajský súd sa dostatočne nezaoberal a nevysporiadal s jej argumentáciou. Nestotožňuje sa s odpoveďami, ktoré jej poskytol krajský súd v odôvodnení napadnutého uznesenia. Svojím obsahom ide o opakovanie argumentácie uplatnenej pred odvolacím súdom.

4. Na základe uvedeného sťažovateľka žiada, aby ústavný súd vyslovil porušenie jej označených práv napadnutým uznesením krajského súdu, napadnuté rozhodnutie zrušil a vec vrátil krajskému súdu na ďalšie konanie. Tiež žiada nahradiť trovy konania.

II.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

5. Ústavný súd už niekoľkokrát deklaroval, že pristupuje k preskúmvaniu neodkladných opatrení veľmi zdržanlivo a k zrušeniu napadnutého rozhodnutia o nariadení neodkladného opatrenia alebo o zamietnutí návrhu na jeho vydanie dochádza len za celkom výnimočných okolností. Ústavný súd môže zasiahnuť do rozhodnutí všeobecných súdov o neodkladných opatreniach iba za predpokladu, že by rozhodnutím všeobecného súdu došlo k procesnému excesu, ktorý by zakladal zjavný rozpor s princípmi spravodlivého procesu (pozri aj IV. ÚS 82/09). Navyše, návrh na nariadenie neodkladného opatrenia možno podať aj opakovane, pokiaľ dôjde k zmene pomerov.

6. Aj Európsky súd pre ľudské práva pripúšťa, že vo výnimočných prípadoch, napríklad keď účinnosť neodkladného opatrenia závisí od rýchleho rozhodovacieho procesu, nemusí byť možné okamžite splniť všetky požiadavky čl. 6 dohovoru. Za nevyhnutnú a neodňateľnú záruku považuje Európsky súd pre ľudské práva nezávislosť a nestrannosť súdu. Pripúšťa však, že iné procesné záruky sa môžu uplatniť iba v rozsahu, ktorý je zlučiteľný s povahou a účelom

neodkladného opatrenia. Preto je potrebné preukázať, že vzhľadom na účel konania o neodkladnom opatrení v danom prípade nie je možné uplatniť jednu alebo viac konkrétnych procesných záruk bez toho, aby došlo k neprimeranému narušeniu cieľa, ktorý sa sleduje neodkladným opatrením (Micallef proti Malte, rozsudok z 15. 10. 2009, § 86).

7. Ústavný súd v súvislosti s predbežným prerokovaním sťažnosti považuje za potrebné poukázať aj na svoje ústavné postavenie, z ktorého vyplýva, že vo veciach patriacich do právomoci všeobecných súdov nie je alternatívnou ani mimoriadnou opravnou inštanciou (napr. II. ÚS 1/95, II. ÚS 21/96). Je v právomoci všeobecného súdu vykladať a aplikovať zákony. Pokiaľ tento výklad nie je arbitrárny a je náležite odôvodnený, ústavný súd nemá príčinu doň zasahovať (napr. I. ÚS 19/02, IV. ÚS 238/05, II. ÚS 357/06). Podľa judikatúry ústavného súdu odôvodnenie rozhodnutia nemusí dať odpoveď na každý argument, poznámku či pripomienku účastníka konania, ktorý ju nastolil. Je však nevyhnutné, aby spravodlivé súdne rozhodnutie reagovalo na podstatné a relevantné argumenty účastníka konania a aby mu dalo jasnú odpoveď na riešenie konkrétneho právneho problému (obdobne napr. II. ÚS 193/06, III. ÚS 198/00, III. ÚS 200/09). Ak ide o argument, ktorý je pre rozhodnutie rozhodujúci, vyžaduje sa špecifická odpoveď práve na tento argument (II. ÚS 410/06, Georgiadis c. Grécko z 29. 5. 1997, Higgins c. Francúzsko z 19. 2. 1998).

8. Odôvodnenie napadnutého uznesenia krajského súdu podľa názoru ústavného súdu zodpovedá požiadavkám riadneho odôvodnenia rozhodnutia o neodkladnom opatrení, ktoré má len dočasný charakter, je vnútorne konzistentné a zrozumiteľné, pričom sa zaoberá pre posúdenie veci relevantnými skutočnosťami.

9. Krajský súd, vychádzajúc z argumentácie žalobcu, argumentácie sťažovateľky, ako aj rozhodných okolností veci, v odôvodnení svojho napadnutého uznesenia dospel k záveru, že nariadené neodkladné opatrenie je v okolnostiach veci účinným nástrojom zabezpečenia pohľadávky žalobcu, ktorej existencia a rozsah bol osvedčený žalobou a neprávoplatným medzitýmym rozsudkom, keď vzhľadom na už uskutočnené úkony sťažovateľky (návrhy na vklad adresované príslušnému katastru nehnuteľností) by vydanie zabezpečovacieho opatrenia nebolo spôsobilé zabezpečiť ochranu práv žalobcu, ktorý sa práve preto domáhal nariadenia neodkladného opatrenia.

10. Ústavný súd po preskúmaní obsahu odôvodnenia napadnutého uznesenia krajského súdu sa nestotožňuje s tvrdením sťažovateľky, že krajský súd neposkytol v odôvodnení dostatočný základ pre záver, že je v okolnostiach veci potrebné nariadiť neodkladné opatrenia. Z odôvodnenia jeho rozhodnutia je zrejmé, že sťažovateľkou dosahovaný daňový základ za tri roky neodôvodňuje nenariadenie navrhovaného neodkladného opatrenia.

11. Vychádzajúc z uvedených úvah, ako aj s poukazom na argumentačne pomerne priliehavé odôvodnenie napadnutého uznesenia, ústavný súd konštatuje, že ho nemožno považovať ani za arbitrárne alebo zjavne neodôvodnené. Sťažovateľka neprodukovala žiadne nové argumenty alebo dôkazy, ktorými by dôvodne obhájila svoje tvrdenie o nedostatočnosti, respektíve

arbitrárnosti napadnutého uznesenia krajského súdu. Ústavný súd po preskúmaní veci tak konštatuje, že nezistil exces alebo relevantnú súvislosť medzi napadnutým uznesením krajského súdu na jednej strane a namietaným porušením označených práv procesnej povahy podľa ústavy na strane druhej, ktorá by po prípadnom prijatí sťažnosti sťažovateľky na ďalšie konanie umožňovala ústavnému súdu dospieť k záveru o ich porušení, preto sťažnosť sťažovateľky v tejto časti odmietol ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“).

12. Sťažovateľka tiež namieta, že napadnutým uznesením krajského súdu, teda rozhodnutím o neodkladnom opatrení, došlo k porušeniu jej základného práva vlastniť majetok podľa čl. 20 ods. 1 ústavy, a to v dôsledku obmedzenia možnosti nakladať so svojím majetkom. Ústavný súd, vychádzajúc z účelu sledovaného neodkladným opatrením, konštatuje, že by bolo iluzórne domnievať sa, že jeho nariadením v okolnostiach veci nedôjde k zásahu do majetkových práv sťažovateľky. Podstatné pre prípadné vyslovenie porušenia tohto jej označeného práva hmotnej povahy napadnutým uznesením krajského súdu je však záver, že k nariadeniu opatrenia došlo excesom, napríklad tým, že bolo vydané bez zákonného podkladu, porušením jej práva na spravodlivý proces a podobne. Ústavný súd konštatuje, že k takémuto zisteniu, a to ani na základe argumentácie sťažovateľky, nedospel. Vychádzajúc z povahy napadnutého rozhodnutia všeobecného súdu (dočasný charakter, nemeritórne, pozn.), ako aj záveru o neopodstatnenom namietaní porušenia procesných práv sťažovateľky, konštatuje, že sťažnosť sťažovateľky aj v tejto jej časti bolo potrebné odmietnuť ako zjavne neopodstatnenú podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

13. V dôsledku konštatovania zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti v celom rozsahu sa už ústavný súd ostatnými návrhmi obsiahnutými v sťažnosti nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2023

Luboš Szigeti
predseda senátu